

Gaardene blive lidt større eller lidt mindre, naar vi blot ikke lige paa een Gang give los og sige: Nu kunne de handle, som de ville. Men vi maa helst give saa meget los som muligt, og der mener jeg, at det er heldigst, at vi lade denne Hovedparcelplygt falde. Det var det, jeg sagde i Gaar, og som jeg ogsaa vil hævde i Dag. Dermed vil jeg udtale Haabet om, at der kan blive Enighed om Lovforslaget i Udvalget saavel som i Tinget, og at vi maa faa en god Lov ud deraf.

Piper: Det glædede mig at høre den ærede Landbrugsminister fremkomme med den Udtalelse, at han vilde lægge Vægt paa, om Kommunalbestyrelsen anbefalede Udstykninger, og rette Ministeriets Stilling til Dispensationer derefter. Det giver mig Haab om, at den ærede Landbrugsminister ogsaa i andre Tilfælde vil tage Hensyn til de Indstillinger, som komme fra Kommunalbestyrelserne, hvilket ikke eller kun i ringe Grad har været Tilfældet hidtil. Det Spørgsmaal, der især har udgjort Hovedemnet for Diskussionen her i Salen under denne Forhandling, har jo været, hvorvidt man burde give indsnævrende Bestemmelser for at bevare en Del af Hovedparcellen og bevare den i en vis Størrelse. Det er jo muligt, at der i visse Dele af Jylland er særlige Forhold til Stede, der gøre det ønskeligt at komme saa langt ned som muligt, men for den øvrige Del af Landets Vedkommende, paa de bedre Egne, kan jeg ikke skønne, at der skulde være nogen særlig Grund til at opgive de Hovedregler, som hidtil have været gældende i Lovgivningen, altsaa til at opgive Fastholdelsen af, at Hovedparcellen ikke maa gaa ned under en vis Størrelse. Der er endnu ikke saa stor Trang til Jord her i Danmark, at vi behøve at opgive dette Standpunkt. Der er større Ejendomme, hvorfra der kan udstykkes, naar der er Trang til Jord, og det er derfor ikke nødvendigt at gaa dertil, at man slaar de mindre Brug saa fuldstændigt i Stykker, som der ønskes fra flere forskellige Sider. Jeg finder, at man ikke bør gøre det, thi man bør saa vidt muligt bevare Middelstanden paa Landet. Ved al Udstykning og Sammenlægning gaar det ud over Bøndergaardene; de blive til større eller ganske smaa Brug, og det ere Landet og Udviklingen i det hele taget ikke tjente med. Det ærede Medlem for Randers Amts 3die Valgkreds (P. Bjerre) udtalte, at man skulde give det saa frit som muligt, at man skulde lade den naturlige Udvikling

raade; men det gøre vi dog ikke paa andre Omraader, thi saa havde den danske Rigsdag jo ikke taget den sociale Lovgivning op. Man har erkendt, at Staten maa gribe ind paa forskellige Omraader for at faa en heldig Udvikling, og at Staten maa gøre Ofre derfor. Derfor have vi vedtaget en Lov om Jordlodder til Landarbejdere; derfor giver Staten Tilskud til Sygekasser; derfor har man gennemført Alderdomsunderstøttelsen og flere andre Ting og vedtaget en Lov om Ulykkesforsikring med Tilskud af Staten, m. v. Vilde man lade den naturlige Udvikling raade, kom man ikke ind paa denne Art af Lovgivning. Jeg tror allerede, at der har været givet mere end tilstrækkelig Anledning til at nedlægge Bønderbrug, bl. a. ved Lov af 19. Februar 1861. Jeg har altid betragtet det som en Ulykke, at man der gav Lov til at inkorporere hver 10de Gaard og skabe større Brug. Jeg tror, at man ved alle mulige Midler skal søge at holde paa Landejendomme af Mellemstørrelse.

Berntsen: Da jeg i Gaar havde ydet min Tilslutning til det Hovedprincip, der har fundet sit Udtryk i det foreliggende Lovforslag om vedblivende at bevare en Gaardmandsklasse, en Mellemstand, tog det ærede Medlem for Randers Amts 6te Valgkreds (P. Bjerre) Anledning heraf til at betegne dette Standpunkt som et meget konservativt Standpunkt, og det maa jo selvfølgelig i det ærede Medlems Mund ikke være en Ros for mig, men snarere en Dadel. Det maa da være min Trøst, at det Standpunkt, jeg hævdede i Gaar og fremdeles hævder i denne Sag, er ikke mere konservativt, end at det har været hævdet af Venstre lige til dette Øjeblik. Jeg staar altsaa paa Venstres gamle Standpunkt i denne Sag, og det er jo ogsaa det samme Standpunkt, dette Ministerium hyl-der, og som den højtærede Landbrugsminister har vedkendt sig, idet han har forelagt dette Lovforslag. Naar derfor det ærede Medlem havde handlet retfærdigt, var han ikke faldet over mig og beskyldt mig for Konservatisme, men han havde rettet sit Angreb mod selve Regeringen og navnlig mod den højtærede Landbrugsminister, thi det er jo ham i Forstaaelse med Regeringen, der fastholder dette Standpunkt, det være konservativt eller ej. Det er for øvrigt jo heller ikke al Konservatisme, der er at foragte, lige saa lidt som al Radikalisme er til at prise. Deri ere vi jo vel enige. Jeg kan derfor tage mig